

Överförmyndaren i Vaggeryd Kommun
Överförmyndarkansliet GGVV
overformyndarkansliet-GGVV@varnamo.se

Inspektion enligt 20 § förmyndarskapsförordningen (1995:379) av överförmyndaren i Vaggeryd kommun

Länstyrelsen företog den 6 maj 2021 inspektion hos överförmyndaren i Gnosjö kommun. På grund av pågående pandemi (Covid-19) genomfördes inspektionen genom att ett digitalt möte hölls via Skype. Med anledning av det gemensamma överförmyndarkansliet i Värnamo företogs den inledande delen av inspektionen med genomgång av den årliga redogörelsen för verksamheten gemensamt med överförmyndarna i Värnamo och Gnosjö kommuner, samt överförmyndarnämnden i Gislaveds kommun.

Närvarande vid inspektionen var Joakim Lindberg (enhetschef), Mats Bodestad (överförmyndare i Värnamo kommun), Kenth Williamsson (överförmyndare i Vaggeryd), Kari Parman (överförmyndare i Gnosjö) och Lis Melin (ordförande Gislaveds överförmyndarnämnd). Från Länstyrelsen deltog länsjuristerna Anna Isaksson och Linnea Hjorter.

Underlag för inspektionen var den årliga redogörelsen för verksamheten som sänts in till Länstyrelsen, protokoll från föregående inspektion, samt den stickprovsgranskning som genomförts i anslutning till inspektionsbesöket.

Utöver de uppgifter som framgår av verksamhetsredogörelsen (se bilaga) behandlades nedanstående frågor särskilt.

Redogörelse för verksamheten

Kansliet avser att rensa akterna i arkivet från underlag som inte behöver ligga i akterna. Målet är att samtliga akter ska kunna förvaras i arkivet.

Vad gäller vidarebefordran av mejl som inkommer direkt till överförmyndarnämnden eller överförmyndaren är rutinen att det är upp till nämnden respektive överförmyndaren att hantera detta. Eftersom det inte har varit någon längre semesterperiod sedan senaste inspektionsmötet med Länstyrelsen har förfarandet inte prövats i praktiken.

Avseende rutinen för hantering av inkomna klagomål mot ställföreträdare förtydligades vid inspektionsmötet att någon aldrig nekas att lämna muntligt klagomål, enligt gällande rutin.

Inför Länstyrelsens senaste inspektionsmöte besvarades fråga 5a i verksamhetsredogörelsen utifrån 2020 års statistik. Inför nu aktuellt inspektionsmöte besvarades frågan utifrån 2021 års statistik. Vad gäller den årsräkningen som granskats med anmärkning förtydligades vid inspektionsmötet att överförmyndaren inväntar att vidta ytterligare åtgärder till dess årsräkningen för år 2020 är granskad.

Stickprovsgranskning

Länsstyrelsen har genomfört en mer djupgående granskning av fyra akter (1855, 2228, 3664 och 3736). Granskningen har i huvudsak avsett de två senaste åren. Länsstyrelserna har en gemensam nationell tillsynsriktning. Länsstyrelsen har särskilt granskat tre akter (852, 3592 och 2010) utifrån tillsynsriktningen.

Enligt tillsynsriktningen för år 2021 ska Länsstyrelsen kontrollera att överförmyndarens granskning av redovisningshandlingar genomförts på ett korrekt vis, och därvid särskilt kontrollera överförmyndarens åtgärder vid sammanblandning av huvudmannens medel. Länsstyrelsen ska även kontrollera överförmyndarens hantering av förmynderskapsärenden och ställföreträdarskap för underåriga, och överförmyndarens handläggning och tillsyn i ställföreträdarskap i de fall huvudmannen är delägare i ett dödsbo.

Granskningen ger Länsstyrelsen anledning till följande generella synpunkter samt ytterligare påpekanden avseende nedan angivna akter.

Arvodesbesluten innehåller enbart två poster, ekonomisk förvaltning och personlig omvårdnad. Länsstyrelsen konstaterar att detta i och för sig inte är fel, men att det är lämpligt att ett arvodesbeslut innehåller de poster som ett förordnande kan innefatta, det vill säga bevaka rätt, sörja för person och förvalta egendom. Detta för att tydliggöra vad arvodet avser.

I akter avseende god man för ensamkommande barn finns handlingar som avser återsökning från Migrationsverket avseende kostnader för god man. Länsstyrelsen upplyser om att handlingar av detta slag, som inte direkt rör barnet utan förhållandet mellan kommunen och staten, inte bör diarieföras eller förvaras i akten. Handlingarna bör istället hållas ordnade på annat sätt.

Utöver ovanstående generella synpunkter har Länsstyrelsen ytterligare påpekande avseende följande akter

Akt 3736 – godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB

God man har inkommit med redogörelse för sitt uppdrag den 11 maj 2020. Av akten framgår inte huruvida god man har anmodats att inkomma med redogörelse under år 2021. Vid inspektionsmötet uppgavs att rutinen är att gode män som har ett begränsat uppdrag och som således inte har att förvalta huvudmannens egendom årligen ska inkomma med en redogörelse för sitt uppdrag, men att det har missats i det aktuella fallet.

Det framgår av 12 kap. 9 § föräldrabalken (1949:381), FB, att förmyndares, gode mäns och förvaltares verksamhet står under överförmyndarens tillsyn. Av andra stycket framgår vidare att förmyndare, gode män och förvaltare är skyldiga att lämna överförmyndaren de upplysningar om sin verksamhet som överförmyndaren begär. Överförmyndaren bör således regelbundet anmoda ställföreträdare att inkomma med redogörelse för sina uppdrag.

Akt 2010 – godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB

Årsräkningen för kalenderår 2019 inkom den 6 februari 2020. Av dagboksbladet framgår att begäran om yttrande inför anmärkning skickades till god man 20 augusti samma år. Den fysiska handlingen i akten är dock daterad den 4 september 2020. Av begäran framgår bland annat att det vid granskning av årsräkningen för år 2019 framkommit att god man gjort kontinuerliga överföringar om totalt 41 701,50 kr från huvudmannens konto i ställföreträdarens namn. Av akten framgår vidare att god man inkom med yttrande den 24

augusti samt den 20 september 2020. I yttrandet uppgav god man att det blivit fel hos banken samt att "kontoteckningen blivit fel". Till yttrandet bifogades underlag från banken. I meddelande om anmärkning daterad den 13 november 2020 framgår att det beslutas att anmärkning av årsräkning ska kvarstå men att det inte föranleder några ytterligare åtgärder från överförmyndaren. Vid inspektionsmötet uppgavs att medlen förts tillbaka till huvudmannens konto.

Länsstyrelsen har inga synpunkter på överförmyndarens anmärkningsförfarande i sak men konstaterar att det dröjt närmare sex månader innan åtgärd vidtogs genom att god man gavs möjlighet att yttra sig inför anmärkning från det datum som årsräkningen inkom till överförmyndaren. Länsstyrelsen konstaterar vidare att det dröjt cirka nio månader från det datum som årsräkningen inkom till överförmyndaren till att den granskats färdigt. Vid inspektionsmötet uppgavs att orsaken till den långa handläggningstiden för granskningen av årsräkningen berodde på det ansträngda personalläget under den aktuella perioden.

Länsstyrelsen konstaterar att det kan uppstå situationer då personalläget är ansträngt, bland annat vid sjukdom och uppsägningar, och att handläggning och granskning då kan bli lidande. Länsstyrelsen informerar dock om att Justitieombudsmannen, JO, har anfört i huvudsak följande avseende handläggningstider. Överförmyndares kontroll av årsräkningar är en garanti för att huvudmannens tillgångar används på ett sätt som är till dennes fördel. Det är därför viktigt att årsräkningar granskas inom rimlig tid. Handläggningen har ansetts för långsam när komplettering skickats ut nästan fem månader efter att årsräkningen getts in och när den sammanlagda tiden för granskning har uppgått till sju månader (jmf JO:s beslut den 3 juli 2009, dnr 5172–2008, se även JO:s ämbetsberättelse 2012/13 s. 452 ff. och JO:s beslut den 31 augusti 2016, dnr 6098–2015).

I årsräkningen för år 2020 har granskare justerat posten "eget uttag av huvudmannen" från 58 279 kronor till 52 556,5 kronor. I anslutning till posten i årsräkningen har granskare gjort en notering, av vilken det tycks framgå att granskare haft telefonkontakt med god man angående den specifika posten i årsräkningen. Vid inspektionsmötet diskuterades att anteckningen i årsräkningen rörande telefonsamtalet med god man borde ha noterats i en tjänsteanteckning.

Akt 3592 – godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB

Av akten framgår att två gode män har förordnats att förvalta huvudmannens rätt och förvalta dennes egendom. Av akten framgår att årsredovisningen för år 2019 inkom den 28 februari 2020. Av akten framgår vidare att överförmyndaren begärde kompletterande uppgifter från de båda gode männen i brev daterat den 1 oktober 2020. Av kompletteringsbrevet framgår bland annat följande. Det saknades underlag för i princip samtliga inköp under året. Det saknas ifylld redogörelse samt underlag för fondernas värde. Det har uppmärksamats att flera konton är gemensamma för huvudmannen tillsammans med två övriga personer. I brevet till de gode männen upplyser överförmyndaren således om att det inte är tillåtet att sammanblanda ekonomier, enligt föräldrabalkens bestämmelser. Överförmyndaren begär även komplettering avseende vem som delade konton med huvudmannen samt eventuellt underlag för att detta är avslutat. Komplettering inkom den 2 november 2020.

Av tjänsteanteckning daterad den 19 november 2020 framgår att överförmyndaren varit i kontakt med en av de gode männen och då meddelat att förfarandet med gemensam ekonomi kommer att rendera anmärkning. Av tjänsteanteckningen framgår att gode mannen inte behöver yttra sig utan accepterar anmärkningen. Av akten framgår att meddelande om att

årsräkning för 2019 granskats med anmärkning skickades till båda gode männen den 19 november 2020.

Vid inspektionsmötet diskuterades att överförmyndarens rutin är att i de fall en huvudman har två ställföreträdare som ska förvalta dennes egendom ska båda ställföreträdare ges möjlighet att yttra sig inför eventuell anmärkning, enligt 16 kap. 5 § FB. Detta har dock missats i det aktuella ärendet.

Länsstyrelsen informerar om att det framgår av 16 kap. 5 § FB att om överförmyndaren vid granskningen eller annars finner anledning att rikta anmärkning mot förvaltningen, ska ställföreträdaren ges tillfälle att yttra sig inom den tid som överförmyndaren bestämmer. Om anmärkning riktas mot de båda ställföreträdarnas förvaltning ska således båda ges möjlighet att yttra sig inför anmärkningen. Med anledning av överförmyndarens bristande anmärkningsförfarande riktar Länsstyrelsen viss kritik mot överförmyndaren.

Sammanfattning

Länsstyrelsen konstaterar att det i och för sig inte är fel att arvodesbesluten innehåller enbart två poster, men att det är lämpligt att ett arvodesbeslut innehåller de poster som ett förordnande kan innefatta, det vill säga bevaka rätt, sörja för person och förvalta egendom. Detta för att tydliggöra vad arvodet avser. Länsstyrelsen upplyser om att handlingar som avser återsökning från Migrationsverket rörande kostnader för god man för ensakommande barn, som inte direkt rör barnet utan förhållandet mellan kommunen och staten, inte bör diarieföras eller förvaras i akten. Handlingarna bör istället hållas ordnade på annat sätt. Överförmyndaren bör, mot bakgrund av vad som föreskrivs i 12 kap. 9 § FB, regelbundet anmoda gode män och förvaltare att inkomma med redogörelse för sina respektive uppdrag. Länsstyrelsen informerar om att det framgår av 16 kap. 5 § FB att om överförmyndaren vid granskningen eller annars finner anledning att rikta anmärkning mot förvaltningen, ska ställföreträdaren ges tillfälle att yttra sig inom den tid som överförmyndaren bestämmer. Om anmärkning riktas mot de båda gode männens förvaltning ska således båda ges möjlighet att yttra sig inför anmärkningen. Med anledning av överförmyndarens bristande anmärkningsförfarande i akt 3592 riktar Länsstyrelsen viss kritik mot överförmyndaren.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsjurist Anna Isaksson med länsjurist Linnea Hjorter som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia till

Kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och kommunens revisorer i Vaggeryd kommun,
info@vaggeryd.se
Riksdagens ombudsmän, JO, JOkansli1@jo.se

Bilagor

Verksamhetsredogörelse inkommen den 9 april 2021.